

Zkoumaná gymnázia a studenti - informace o gymnáziích

Při dotazování ředitelů byly zjišťovány základní informace týkající se výukového plánu stejně jako úroveň vybavení školy výpočetní a komunikační technikou. Na gymnáziích, která se účastnila hodnocení bylo 12-212 (v průměru 84) studentů druhého ročníku. Velikost kontrolní skupiny byla 10-37, průměrně 27 studentů. Většina gymnázií (60 %) byla všeobecná gymnázia. Gymnázií se zvláštním úkolem nebo poskytujících speciální zaměření bylo 40 %. Mnohá z těchto gymnázií oznámila, že nabízejí několik různých zaměření. Nejvíce gymnázií oznámilo, že nabízejí taková zaměření nebo realizují takový výukový program, ve kterých se klade důraz buď na sport, matematiku, přírodní vědy nebo jazyky. 6 gymnázií oznámilo, že se koncentruje na dovednosti vyjadřování nebo na komunikaci. Studenti, u kterých se hodnotí také komunikační kompetence (především jazykové dovednosti), byli jen na 4 gymnáziích (3,7 %).

Aplikované kurzy a rozvojové programy související s komunikačními kompetencemi

Aplikované kurzy rozvíjející komunikační kompetence byly ve školním roce 1999-2000 organizovány pro věkovou skupinu patřící do výběru téměř na všech gymnáziích (89 %). Podle oznámení ředitelů 11 % gymnázií takové kurzy neposkytovalo vůbec (šest gymnázií na tento bod průzkumu vůbec neodpovědělo). Počet nabízených specializačních a aplikovaných kurzů se lišil podle gymnázia (0-5 kurzů).

Volitelné specializační a aplikované kurzy, které měly především rozvíjet komunikační kompetence, byly uváděny často. Obsahový rozsah komunikačních kompetencí byl podle průzkumu ředitelů mnohostranný. Jednalo se o kurzy rodného jazyka, cizích jazyků, divadelní, dramatické, psychologické, informační a výpočetní techniky jakož i společenské a kulturní. Na gymnáziích byly nejvíce pořádány kurzy vyjadřovacích dovedností a dramatické, konverzační kurzy cizích jazyků jakož i kurzy zaměřené na komunikační technologie a výpočetní techniku:

- kurzy vyjadřovacích dovedností a dramatické kurzy (celkem na 56 gymnáziích, např. jevištní vyjadřování, divadelní kurzy zaměřené na výuku cizích jazyků, divadelní věda, scénografie, dramaturgie)
- konverzační kurzy cizích jazyků (celkem na 34 gymnáziích)
- technické a informačně technické kurzy (celkem na 32 gymnáziích, např. informační technologie, internet a elektronická publikace, výpočetní technika, virtuální spojení, video komunikace, nahrávací technika, jevištní osvětlení, tvorba webových stránek, multimedia, grafické zpracování)
- kurzy komunikační a mediální výchovy (celkem na 29 gymnáziích, např. filmový kurz, hromadná komunikace, interkulturní komunikace, obrazová komunikace, marketingová komunikace, řeč těla, media a komunikace, mediální vyjadřování)
- kurzy písemného vyjadřování v rodném jazyce (celkem na 19 gymnáziích, např. slohový podpůrný kurz, tvůrčí psaní, zpracování vědecké práce)
- kurzy zaměřené na společnost a kulturu (celkem na 15 gymnáziích, např. Evropský kurz, kurz mezinárodního smýšlení, kulturní historie, tradice, dobrovolná práce)
- kurzy, v nichž způsoby práce mají podporovat komunikační kompetence (celkem na 15 gymnáziích, např. pracovní kurzy biologie, historie, fyziky, chemie, zeměpisu a psychologického výzkumu, jejichž součástí byla práce ve skupině, zprostředkovávání informací a prezentace)
- kurzy ústní komunikace v rodném jazyce (celkem na 13 gymnáziích, např. kurz argumentace, konferenční technika, vyjednávací dovednosti, kurz svobody slova, kurz ústní komunikace pro nespěšné a stydlivé)
- kurzy informatiky a novinářské práce (celkem na 11 gymnáziích, např. kurz publikování, novinářský kurz)
- interakční kurzy zaměřené na psychologii (celkem na 11 gymnáziích, např. mezilidské vztahy, člověk ve skupině, sebepoznání a umění vztahu, sebepoznání a interakční dovednosti, schémata jednání)
- kurzy techniky učení (celkem na 10 gymnáziích, např. podstata osobní výkonnosti a její rozvoj, nakládání s informací, tutorský kurz, nová prostředí pro učení, předpoklady pro univerzitu a maturitu).

Více než polovina vybraných gymnázií (63 %) oznámila, že ve školním roce předcházejícím hodnocení organizovala také různé projekty a tematické dny podporující rozvoj komunikačních kompetencí:

- Rozvojové programy výuky a doplňující školení učitelů související s komunikací (týkající se mj. výuky na síti, výpočetní techniky, používání internetu) uvedlo 25 gymnázií.
- Různé tematické týdny nebo projektové dny zaměřené na komunikaci uvedlo 22 gymnázií.
- 19 gymnázií oznámilo, že pořídilo komunikační a výpočetní techniku.
- Školní slavnosti s prezentacemi a programem uvedlo 15 gymnázií.
- Různé projekty a formy spolupráce zaměřené na mezinárodní smýšlení (jako výměna učitelů, projekt Comenius, spojení na síti a dopisování nebo jiná spolupráce se zahraničními spřátelenými školami) uvedlo 12 gymnázií.
- Projekty zaměřené na komunikační technologii (jako projekt Finsko znalostní společnosti, virtuální školní projekt, projekt severských internetových novin, dálkové klasifikované univerzitní kurzy, počítačový řidičský průkaz pro učitele a studenty) uvedlo 9 gymnázií.
- Různé projekty zaměřené na spolupráci s jinými vzdělávacími ústavami, sdruženími nebo podniky (návštěvy odborníků, kurz informačních dovedností ve spolupráci s místním velkým podnikem, seznámení s činností rozhlasu, televize, mediálního domu, praxe související se zpravodajstvím) zmínilo 7 gymnázií.
- 3 gymnázia oznámila, že se zúčastnila soutěží v argumentaci a ústním projevu.
- Vlastní publikační činnost (vlastní gymnaziální noviny, vlastní rozhlasový program v místním rádiu, práce na stránkách mladých v místních novinách) probíhala na 3 gymnáziích.
- Ohledně způsobu hodnocení zmínila 3 gymnázia diplom za ústní komunikaci.

Úroveň vybavení komunikační a výpočetní technikou

Studenti měli na gymnáziích k dispozici v průměru 26 počítačů, z nichž 24 mělo připojení k internetu. Množství počítačů se různilo od 4 do 100 kusů. 71 % učitelů používalo podle informací ředitelů aktivně elektronickou poštu. 75 % gymnázií oznámilo, že svým studentům poskytuje adresy elektronické pošty (69 %). Průměrnou úroveň vybavenosti gymnázií výpočetní a komunikační technikou prezentuje tabulka 4.

Tabulka 4

Vybavenost gymnázií výpočetní a komunikační technikou. N = 108.

	Na kolika gymnáziích	%
Technika pro pořizování video záznamu	101	94
Vlastní domovská stránka školy v internetu	97	91
Škola poskytovala studentům adresy elektronické pošty	75	69
Zařízení pro editaci	45	42
Vlastní školní noviny nebo bulletin	42	39
Spojení pro video konference	27	25
Interní školní televizní síť	25	23
Vlastní školní internetové noviny	9	8
Diskuzní skupina studentů na síti	8	7

Výuka po síti probíhala ve školním roce 1999-2000 podle informací ředitelů jen na 8 gymnáziích.

Mnohá gymnázia (65 %) měla k dispozici vlastní oddělenou knihovnu. Spojenou knihovnu a počítačovou učebnu mělo 11 gymnázií (10 %). Na některých gymnáziích (10 %) byly knihy vzdělávacího zařízení uloženy rozptýleně v učebnách jednotlivých předmětů. Část gymnázií měla společnou knihovnu s nějakým jiným vzdělávacím zařízením. Mnohá gymnázia (60 %) oznámila, že využívá služeb obecní nebo městské knihovny. Takových gymnázií, která neměla svoji knihovnu, bylo z vybraných gymnázií 11 %. Pro pořízení literatury bylo během tří posledních let k dispozici ročně průměrně 12 020 finských marek. Rozdíly mezi gymnázii byly velké (0 - 55 000 finských marek za rok). Gymnázia pořizovala především kvůli využití ve výuce odbornou a krásnou literaturu jakož i tisk a časopisy (tabulka 5).

Tabulka 5

Nákup literatury na gymnáziích během posledních tří let

Pořízeno pro potřeby výuky	Průměr FIM/rok	Rozptyl FIM/rok	Minimum FIM/rok	Maximum FIM/rok	N
Naučné knihy	4 450	4 414	0	25 000	100

Krásná literatura	3 437	3 427	0	20 000	99
Tisk a časopisy	2 795	2 175	0	15 000	97
Naučná videa	1743	1 527	0	8 280	97
Databáze cd-rom	1889	1 692	0	10 000	92